

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Hatszor hasábezott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Hasenstein et Volger (Vallfischgasse 10.) Rud. Vosse Publicistische Bureau **Budapestben** Hasenstein és Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szervitátor 5. sz.

Nyitlári cikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállítás:

Főt 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesebb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Logászaink s jogszolgáltatásunk.

Kolozsvár, október 23.

Néhány napja, hogy a magyar fővárosban a VII. magyar jogász-congressus érdekes és jogéletünk nem egy életbevágó problémáját érintő tanácskozásait megkezdte. Zajt a lehető legkevesebbet ütnek jogászaink, s e tekintetben eléggé nem dicsérhető színezettel bírnak a magyar jogászgyűlések, színezettel, mely előnyösen különbözteti meg azokat a hasonló fajta országos gyűlésezettől.

Ami nem kevésbé emeli a magyar jogászgyűlés tanácskozásainak fontosságát s képes megállapodásainak súlyt és jelentőséget kölcsönözni, ez abban a körülményben rejlik, hogy tagjainak sorában jogéletünk kiváló alakjaival, kitűnő ügyvédekkel, közjegyzőkkel, magasállású igazságügyi tisztviselőkkel találkozunk. Mind oly férfiak, kiknek közreműködése, befolyása a jogászgyűlés határozatainak formulázására, az elvek és irányzatok megállapítására csak kevés lehet, mert egyfelől mint a gyakorlati életben tényleg befolyásos szerepet játszó férfiak, szavukkal és befolyásukkal hathatósan támogathatják, a gyűlés által enunciatált reformtörvényeket a kormány és törvényhozás döntő körében épen úgy, mint népszavazást teremtethetnek azoknak a hazai közvélemény előtt; s másfelől döntő szavazatukkal egészséges irányt adhatnak a tanácskozással, mérsékelvén az idealisták netlén túlságosan is gyökeres átalakulásokra törekvő hevességét, háttérbe szorítván a felületos nagyszájuszkodást, haladásra ösztönözvén a tespedő czopfoskodást.

Eddigélre nem nagy hatásúak voltak ugyan az összejöveteleknek jogéletünk legújabb fejlődésére. Pedig igen sok helyes elv, egészséges reformeszmé és gyakorlati értékű nézet nyert kifejezést, melyeknek megtestesítését, jogéletünk organismusába való átültetését a magyar igazságügy érdekében csak örömmel lehetett volna üdvözölni.

Hanem hát nálunk még sok dolog nem vert gyökeret; s hányan voltak nemcsak ez előtt pár évvel, a jogászgyűlések kezdeményezésekor, sőt hányan vannak még ma is, kik e gyűléseket csak idegen intézmény majmolásának tekintették s a legtovábból sem concedáltak volna azoknak gyakorlati hasznát, elméleti jelentőséget vagy irányt adható befolyást. Aztán meg sok dologgal vagyunk úgy még ma is, hogy azokra né-

ve csak bizonyos zárt körök tekintik magukat kizárólag kompetenseknek, irányadó és döntő köröknek.

Pedig ha az állami élet valamennyi területén lehet exclusivitás a czélszerű, a hasznos vagy szükséges megítélésében: a jogszolgáltatás, az igazságügy terénuma legkevésbé sem az. A jogi életben, mely olyan mélyen belenyúl az összes állampolgárok mindennapi szükségleteinek, néha legvitalisabb egyéni és családi, vagyoni és személyi viszonyaiba, a legkevésbé sem lehet egy vagy más tényezőknek, — legyen az bárkormány, törvényhozás vagy egyes hatóságok, — kizárólag irányadó, vagy döntő szavazata. Itt, e téren mindenki ugyiszólva jogosult szavát fölemelni, nézetét nyilvánítani s e nézetnyilvánítás számára meghallgatást követelni, mert az egész társadalomnak, minden rétegének összes jogi életéről, jogi szükségleteiről, aspiratioiról, hagyományos felfogásáról, nemzedékről-nemzedékre öröklött sajátságairól és szokásairól van szó, mind olyan körülmények a jogi, különösen pedig magán- és büntetőjogi legislatio terén, melyeket kellő méltánylásban kell részesítenünk, ha nem akarunk reform helyett deformot, haladás helyett visszaesést.

Fájdalom, nálunk az igazságügy kérdéseiben is még mindig meglehetősen merő exclusivitás dominál, s ez egyedül önmagát irányadónak tekintő egyoldalúság már is egyenél több, újabb igazságügyi reformunkra és intézményünkre ráütött bélyegét. Nem kell messze mennünk a példakért: bagatell-eljárás, több tekintetben az árvaügy rendezése, a házagos kereskedelmi törvénykönyv stb.

Ez az exclusiv irány azonban, mely mindenben csalhatalannak tartja magát s nyakas fővel, nach eigenem Gutdünken ront, bont, javít és reformál, mindinkább tért enged egy helyesebb modus procedendinek. Vajha így lenne ez az igazságügyi reformoknál is! — s vajha a magyar igazságügy fejlesztése és javítása körül is minél összhangzóbb, egyöntetűbb reformtevékenységet fejtené ki a kormány, törvényhozás, bírák, ügyvédek, közjegyzők és az elmélet férfiai egyaránt!

— A jövő évi magyar budget részletei iránt az Ellenőr még a következőkről értesül: Több adóink, a föld- és házadók előirányzata körülbelül változatlan marad. Hasonlót mondhatni a kereseti adóról is egészen. A részletekben azon-

Valamennyi nagy művész, Mozart csakugy, mint Talleyrand, Raphael csakugy, mint Bismarck ur, többféle modorban dolgozott. Corneuil asszony is, most helyén valónak látta, kissé változtatni a dolgon.

Háztartását, konyháját, butorzatát, öltözködését egészen újjá alakította. — Kedély-hangulata komolyra vált; egyszerre a határozatlan színezet, a komoly társalgást kezdte kedvelni, a metaphysicához s a setétbarna szalaghoz kezdett vonzódni.

E szép szöke hölgy úgy találta, hogy szépsége úgy jut leginkább érvényre, ha sötét színekbe öltöztetve lép be, egy komoly emberekkel megtelt szalonba. Egyszerminden földadatul tűzte ki magának, saját szalonját, kissé megtisztítani; szépen rendre kiadta az útát barátai nagyobb részének, különösen a zajosablaknak, s azoknak, kiknek bejárások volt a színpalak közé s szerették sikamlós történetek elbeszélésével mulattatni őt. Megunta a sok zajt és lármát s fölfedezte, hogy a tisztesség, becsültség többet ér, még ha egy kis unalom árán szerzi is meg az ember. Igyekezett komoly emberekkel, elismert tekintélyekkel, s különösen feddhetetlen erkölcsű nőket vonni körébe. Ez nehéz földadat volt; de egy kissé fáradtsággal és sok kitarással, egy becsvágyó nő, ki nem retten vissza a kellemetlenségektől s unalomtól, képes mindent végrehajtani. Most már nem irt többé regényt, nem csinált verseket, testestől, lelkestől a jótékonyágnak szentelte magát.

A jótékonyág, kedves Matildom, ahoz képest a mint vesszük, lehet az erőnyek legszebbike, és egyszerűsége a legtöbb hasznos/hajtó üzredés is. Neked megvannak szegényeid, s csak egyedül isten a megmondhatója, mennyire szeretted, mennyire segítkezett őket; de balkezed arról, mit a jobb cselekszik, óka sem tud meg semmit.

Nem tudom, ha Corneuil-né látogatja-e gyak-

ban itt némi eltérés fog mutatkozni, a mennyiben a II. osztályu kereseti adónál, mely a föld- és telek-iparadók foglalja magában, az adókulcs némi felmérése szándékoltatik; míg a személyes keresetre irányuló III. osztályu kereseti adó címén az eddigéig kevesebbet irányoznak elő. A tervezett változás tehát olyan, mely teljesen megfelel a józan adópolitikának, s mennyiben megkönnyítendő a bizonytalanabb jövedelmű gazdagabb osztály rovására.

Fontosabb változás mutatkozik a vasuti és gőzhajózási szállítási adónál, mely eddig két millió kétszázezer forinttal szerepelt, s amelyet most — ugyanazon kulcs megtartása mellett — pusztán a forgalom növekedése következtében 3 millió forintba, vagyis az eddigéig 800000 forinttal többre irányoznak elő.

Uj adókat is tervez a jövő év budgetje. Eny nyiben tehát igaza lesz az ellenzéki gyanúsításoknak. Csek hogy ez uj adók nem holmi kétségbeesett zsiradók, minőkörül az ellenzék álmodozott, hanem két oly adó, mely teljesen jogosult, s a melytől a józan ellenzék sem tagadhatja meg az elismerést.

Az egyik egy nyereségyadó a lottónyereseményekre, mely az eddig is fennállott illeték fenntartása mellett, minden lottónyereség 10 százalékat tartandó vissza az államkincsiárnak.

A másik a már többször említett katonadíj, melyet a katonai szolgálat alól fölmentettek fizetnének, s a melyből 2—2 és fél millió forintot várnak.

— Az osztrák-magyar-német szövetség tárgyalás diplomaciai körökből jelentik, hogy egyezmény ugyan nem kötött, de a Bécsben folyt tárgyalások eredményét jegyzőkönyvben foglalták össze, mely jegyzőkönyvet mindkét uralkodó aláírta. E jegyzőkönyvben kimondatik, hogy a két állam jelenlegi területének bármely megtámadásával együttesen fognak szembe szállani, s hogy minden keleti ügy a berlini szerződéssel megegyezőleg döntendő el. A további rendelkezések vámkérdésekre vonatkoznak, s végül kíváncsnak jelöltetik meg, hogy némely belügyekben, névszerint jogkérdésekben a törvényhozási bizonyos egyöntetűsége kísérletessék meg.

Az Országos Kertészeti Egyesület vándorgyűlése Deesen.

Deés, október 21.

Lukácsi Sándor országos gyümölcsészeti vándor-tanár, mint a Székes-Fehérváron megalkotott Országos Kertészeti Egyesület ideiglenes igaz-

ran a belegetek s ügyefogyottakat; hanem ellenkezőleg azt tudom, hogy jó-megy érdekükben, folyton mozgásban van, őröl, izzag; hat nőügyletnek, tizenkét biztornánynak tagja; Hortensa asszony páratlan kéregető, gyakorlott pénztárnok, rendkívül ügyes pénzfelszedő, tökéletes alelnöknő.

Igen, kedvesem, azt állítják, hogy senki úgy nem tud elnökölni, mint ő. Ezek pompás foglalkozások számára, s a legjobb módja, előre haladni, ismertté tenni magát a világban.

Ehez hozzá teszem még, hogy ha lemondott is a költemény írásról, fenntartotta magának a prózát. Irt egy ékesen-szólo értekezést, a „Nő vallásos küldetéséről,” melyet egy ujanépítendő kórház javára árulnak, s mely már ötödik kiadást ért. A Sonettek fenségesek voltak, ez több mint fenséges. Ez a Sales-i Szent Ferencz gyöngyösdé- gének s a Szent Terézia szellemi fenségségének egy- gyé olvadása; soha ily magasatos dolgokkal nem csalogatták még a mi szegény emberi fajunkat, ez nem beszívható légtör többé, ez pusztá ether.

Szeretném tudni, mit mondana hozzá Corneuil ur és Perigneuse?

„A csinos fiatal ember, ki nekem e részleteket elmondotta, bizonyos gunyor hangján fejezte ki magát. Kérdezni akartam tőle, ha talán . . . De szavamba vágott, ezt mondva; „Aról nem tud senki semmit, ha tett is boldoggá némelyeket, azok nagyon hallgatagok voltak. Véleményem szerint e nő ezire hideg, mint a jég és ha valaha ballépést találnak elkövetni, csak azért tenné, hogy hasznát huzzon belőle. Csöndes vízben szeret halászni, s ha valamely hal horogra akad, annál rosszabb reá nézve, mert a nő szíve nem szerepelne a játékban. Hanem annyi bizonyos, hogy füle nagyon kényes, érénye hajthatatlan; azt kívánja, hogy istenségeként imádják, s ambrosziával tartsák, de a tömjént se vonják meg tőle.

Azt kétem, hogy érénye oly nagyon be-

gatója, még tegnapelőtt megérkezve, az egyesület jövőjében kételkedet igyekezett mindenféle érveléssel meggyőzni, megnyugtanni. Tegnap este a tagok az „Európa” szállodába gyűltek össze ismerkedni, mely alkalommal egyszerűsége a mai napi ülés teendőire nézve megtartott az értekezlet, mely nem minden keserűség nélkül folyt le s a lehangoltságra érzékenyebb kedélyüket sok aggodalommal töltötte el. Azonban örömmünkre a magokban zivatart rejtő fellegek ártalmatlanul szétoszlottak s a mai gyűlés szép egyetértés s némi kedélyes hangulat közt folyt le.

A tagok d. e. 10 órákor gyűltek össze a megye tanácstermében, hol őket a jelen kiállítási bizottság elnöke br. Bánffy Dezső főispán meleg szavakkal üdvözölte. Elnöknek gr. Kornis Viktor a szolnok-dobokamegyei gazdasági egyesület elnöke, titkárnak Bíró K. a debreczeni gazdasági egyesület kérésze lett kikiáltva. Felolvastatván a tárgy-sorozatot, Lukácsi Sándor a kertészeti egyesület ideiglenes igazgatója adta elő a székes-fehérvári alakulás óta történt bevételeket és kiadásokat. Ebből értesültünk, hogy a nmlgs. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter úr 100 frral járult a nyomtatványok kiállításához, a többi pedig maga fedezte sajátjától. Titkár felolvassa a székes-fehérváron megalapított szabályokat s ennek értelmében 2 bizottság nevezetett ki, egyik a Kovács Samu, másik a Szeremlei Lajos elnöksége alatt, utasítván, hogy munkálataikat a holnap délután tartandó ülésre adják be. Egy Szabó Samu tanár által beadott indítvány olvasatlanul az első bizottságnak adatott át megvizsgálás, előkészítés végett. Ugyancsak Szabó Samunak egy más, szóval eladott indítványa, a kertészeti legnagyobb, legveszedelmesebb ellensége, a nyulak elleni intézkedés tekintetéből, egy kedélyes ellen és mellett tett nyilatkozatok után elejtett. Valamint elejtett Vályi Elek azon indítványa is, hogy az erdélyi kerületben még mind nagyában divó zuglegelészet megszüntetése iránt intézkessék felirat a magas kormányhoz, és elvetették azt azon okon, mert már a merel rendőrség iránt a székes-fehérvári kiállítás alkalmával tartott gazdasági értekezlet nyilatkozott. Vajha mentől előbb eredménye lenne! Mert e nélkül valóban irtozasos károsításoknak vagyunk kitéve. Sőt a mi több, ez az iskolája néptünk az erkölcselenség sarában mind nagyobb mértékbeni alásüllyedésének. Itt tanult el 50 becsületes tinópasztor az 51-ik gázol minden alávalóságát, a más vagyonának nem respectálását s ingyen jutni a más vagyonához.

Közmegelegedésre olvasta fel Kovács Samu a szolnok-dobokamegyei gyümölcsészeti múltja és jelenét felmutató értekezését. Ebből értettük meg, hogy a birtokosság e téren munkásságát nagyon elősegítette a régiek időben fennállott azon csés legyen előtte; de hírnevét nagyon őrzi, a jövő iránti gond miatt. Arra vágyik, hogy hatalmasra jusson, hogy valamivé váljék a politikai világban, és mivel meg van győződve, hogy Corneuil ur a sir felé hanyatlik, egyedül ábrándja az, hogy előkelő névhez, vagy híres emberhez kösse életét; ez esetben majd tán ő és emberére akad.

A csinos fiatal ember mindezt némi keserűséggel mondta el. A beszélgetés folyamában azt is megtudtam tőle, hogy több mint egy év óta nem ebédelt már Corneuil asszonnyal, sem nem tette be lábát házába. Mindezekből azon következtetést vontam, hogy alkalmasint merősen reményekkel keesgettette volt magát, hogy igen sokat mert, és hogy azon nap után, midőn a híres szalon kitarakítása történt, nem tudta többé megtalálni az ajtó kilincsét. Montesquieu azt szokta volt mondani: „Touneimeine apó és mi összevesszünk, nem kell el hinni, a mit egymásról beszélünk.” Én is felét sem hiszem annak, mit a fiatal ember elmondott, s nagy a gyanum, hogy igen kiszínezve adta elő a dolgot; de így is adjon az ember másoknak ebédeket! Igazi nagy bolondok azok a vendégeket adók.

„Ime, ezek felvilágosításaim, kedves Matild; ird meg, hogy mit szándékozol velők tenni? Ezek mellett öreg nagybátyád szívesen ölel, nem minden sajnálkozás nélkül, hogy ezt nem teheti meg valósággal.

„U. I. Ujból felnyitom leveletem. Elindultam, hogy ebédre menet bedobjam a postaszekrénybe, midőn isten különös kegye által vezéreltetve, találkoztam a Choiseuil utca szegletén Papin mesterral, ugyanazzal, ki ékesenszólásával hajdanában oly szerencsés véghez jutattá ama szép asszony való-pörét, kit te, isten tudja miért, gyűlölet tárgyál szemeltél ki. Alkalmam volt egy ízben tanácsát kérni ki, valamely reám bízott ügyben, azóta is jó barátok maradtunk, és mivel tudtam, hogy a legjobb viszony állt fenn min-

kebli szabály, hogy megházasodni magyar községben a földmivésnek nem volt szabad, míg lakta telkén oltóványa nem volt. És megtanultuk, hogy a megyei közigazgatás erőlyes rendelkezése folytán, ma már igen kevés azon községek száma, melyeknek nincs gyümölcsfa iskolák bekerítve, sőt ezek a betelni és a csáki-gorbói járásban megoltásra váró alanyokkal is beültetvők. Vándorgyűlésünk értekezőnek a sokoldalú, gondnal összeállított értekezésért, s a megye közigazgatóságának a gyümölcsészet érdekében munkásságáért köszönetet szavazott. Itt fel lett említve Vályi Elek kentei oltóványa iskolája, melyben 1000 darabot felülhaladó, kevés kipróbált jelesbb faj, 3 éves oltóványa van a vásárolni szándékozők rendelkezésére.

A kertész egyleti igazgatóság megbízatott, több szükséges teendő elintézésére.

Holnap délelőtt Deésakna, 22-kén Kendi-Lónára és 23-kán Beszterczőre fog a vándorgyűlés kirándulni, utóbbi helyen Szabó Samu esetleg Vályi Elek előktele alatt az orsz. kertészeti vándorgyűlés zárulása megtartatni.

Még meg kell említenem, miszerint V. E. indítványa a nm. földmivelés- ipar- és kereskedelmi miniszterium meg fog találtatni, hogy méltóztasson intézkedni, miszerint a törvényszabta gyümölcsenyvészési- oktatás a képezdekbén hajtassék végre.

Mindezekről annak idejében tudósít egy r. l.

BELFÖLD.

Uj földmivelési iskola Beszterczén.

Besztercze, oct. 17.

Mintán avatottabb toll nem tette, fel kell jegyeznem a városunkban mult vasárnap lefolyt ünnepélyes cselekvényt, miszerint a besztercei földmivelési iskola mult ősszel megkezdett s már bevégzett minden czélszerűséggel épített díszes épülete átadatott rendeltetésének. Az első szónok Hoffgráf János ügyvéd országos képviselő, mint az iskola bizottság elnöke volt. Beszédében elősorolta az iskola czélját és hogy az miként állítatott fel. Ebből tanultunk meg, hogy az iskola alapításának terve még 1869-ben elkészítettvén, az 1870-ben lett megállapítva. És pedig ehhez járult a százsz nemzeti egyetem 2000 frr, a volt Besztercevidékiekhez tartozott 23 százsz község 1400 frr évi dotatioval és a magas kormány 600 frr évi segélylyel, melyhez a magas kormány ez évre a czélabavett fűmágermelés előmozdítására 400 frral járult. Az iskolának van 22 hold külbirtoka, czélszerűen beépített istálló, — cse-

dig közte s széke védenca közt, megállítottam, hogy tudakodójám tőle Corneuil-né felől.

Kedvesem, e jószívű fiatal ember kelbesezési kéteseknek bizonyultak be vagy legalább is nincs tudomása az események előrehaladásáról. Corneuil asszony ismét modort változtatott, s kezdem hinni, hogy igen is gyakran ismétli e változtatást.

Félek, hogy nincs meg benne ama következetesség, ama kitartó szellem, mely a nagy vállalatok kivételéhez megkivántatik. E türelmetlenség, mely mindig mikébe kapja őt, kétesessé teszi előttem azok sikerlétét.

A legelő szónál, midőn említés tettem felele, Papin mester nagyon komoly állásba tette magát, fontos arcot csinált, oly fontosat, minő különösen az ügyvédek sajátságai közé tartozik, mikor azt hiszik, hogy az egész világ dolgaírók felelősek, s melyek annyi terhet raknak vállaikra, hogy meg kell görnyedniök azok sulya alatt.

(Folyt. köv.)

„LÁSSUK, MIT KERESTÜNK.”)

A szintársulatnak eredeti szervezkedése alkal-mával — mely epochalis eseményt Arad városa fogja évkönyveibe egykor följegyezni — az egyesület saját kebeléből két „üzetése” hivatalnokot választott meg.

Egy pénztárnokot, továbbá egy jegy-el-lenőrt.

Ez előbbi tisztre közfelk íáltás utján egyik egyesületi tag indítványára ősz Philippovich Ist-ván bátyánk, az utóbbira egy játom ki született Nádor volt, — de ügyelői rangot is viselt — választattak meg.

*) Mutatványul Mátrai B. Béla Az élet színpaljai stb. könyvből.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

APEPI KIRÁLY.

REGÉNY.

IRTA:

Cheeruliez Viktor.

— — —

Első rész.

I.

(Folytatás.)

Nem nagyon szeretem a komoly tadákosságot sem, de szent borzalommal viseltetem azok iránt, kik könnyelmű gyermek játékokt ünnek a tudákossággal. Nem levén többé fiatal, én is egy véleményen vagyok Voltaire-rel, ki nem szerette, ha komolyan vitatkoztak oly tárgy fölött, mi nem érdemelt más, egy könnyed megjegyzésnél.

A Corneuil-né regénye, sajnálattal kell ki-mondanom, semmi hatást sem csinált, prózailag szólva: megbukott. Azt mondják, egy irnok is szerepelt a megírásnál. Erre aztán, a költemény irásában keresett kárpótást s csakhamar egész kő-rét sonettet bocsátott a közönség elé, melyekben nem volt szó sehol Corneuil urról, ezek nagyon könnyű tollal irt költemények voltak, még pedig egy angyal tollával, telve a legszebb, legfinomabb zamattal. Általános szabály az, hogy egy férjtől elvált nő költeményei mindig isteniék, fenségesek. Szerencsétlenségre az, a mi fenséges, nem igen talál vevőkre; ez nagy csapás volt Corneuil asszonnyra, ki ezuttal egészen szakított a muzsával, s elbocsátotta irnokát.

lédak, — csür, széna szárító és tartó, s disznó és tyúk ólakkal, közelebb villámhárítóval. A váltó rendszer hatfordás. A külső birtok egyesektől vásároltatott be, míg a 2 hold belső telket a város adományozta.

Az épület terve 14,000 frtra vala előírva, de ebből 3000 frt lett megakarítva Gelnér mérnök és Foramiti igazgató-tanár közreműködése folytán, kik az építómesteri teendőket a közügy iránti nemess buzgóságából elvállalták. Hoffgráf urbesszéjéért loyaltitás lengte mind végig. Megleg százbán mondott köszönetet a magyar kormányknak s beszédét urunk ő felsége apostoli királyunk életével végezte, melyet a nagyszámú hallgatóság fellálva háromszorosan hangoztatott el. — Hoffgráfnak Foramiti i. tanár feleit, szintén loyális beszéddel. — Aztán következett a szép emeletes épület minden zegezugának alapos megvizsgálása.

D. u. két órákor kirándulás történt a tagba, hol kedélyes lakoma közben Hoffgráf a királyra, Foramiti a magyar kormányra, Gidófalvi plébános a földművelés egészségére üdítették poharat, melyre folya folyt az áldomás s közben a pohárköszöntések hosszú sora.

y. k.

A VII. magyar jogászyűlés.

Harmadik nap (oct. 21.)

A második osztály következő határozatot hozta nagy szótöbbséggel: „A járásbírók hatáskörének kiterjesztése a birtokbíráskodásra beleértve a tükvi pereket is, kivánatos. A járásbírók hatáskörébe utalandók a tükvi perenkívüli ügyek és tükvek vezetése, az ugynevezeti dologi cselekmények és az eddig a járásbírókhoz utalt birtokperек általánban, a többi ügyekre nézve pedig azon mértékig, mely egyéb ügyekre nézve a hatáskör megosztásánál irányadó, s mely mérték megállapításánál külső tekintet fordítandó arra, hogy házában a törvényszékek nagy területek központját képezik.”

A negyedik osztályt a kérdés foglalkoztatta: „Kivánatos-e, hogy a bírói kinevezések és előléptetésekkel követendő eljárás törvényhozásilag szabályoztassék; ha igen, mily elvek szolgáljanak a megállapítandó szabályok alapjául?”

Dr. Güntler Antal az állandó bizottság felszólítása folytán következő indítványt terjeszt elő: „Mondja a jogászyűlés, hogy kivánatosnak tartja a bírói kinevezéseknél követendő eljárás törvényhozási szabályozását. Szükségesnek véli e tekintetben azt, hogy a bírói kinevezésekre és előléptetésekre maguknak a bíróságoknak hatályos befolyás biztosíttassék, elvont mondatván ki, hogy a bírói testületnek kiegészítése bizonyos működési időtartamhoz kötött kinevezési, illetőleg fokozatos előléptetési qualificatio megállapítása mellett kizárólag az igazságszolgáltatás vagy a jogtudomány terén hivatásuknál fogva működő egyének köréből történjék.”

Ellene voltak Garay előadó, Dell-A-dami, Bróde, Csémegi; határozatlan mellett Majláth György országbíró, ki rendkívüli érdekel hallgatott beszédben mondja el nézetét a fennforgó kérdésre nézve. Előrebocsátja, hogy midőn az állandó bizottság a szóbanforgó kérdést megvitatására kütözte, meg volt győződve, hogy annak tényleges megoldása és gyakorlati alkalmazása megtörténni nem fog; de idősebbeknek tartott

A pénztárnok, helyesebben fizető-mester, tiszte volt a számadásokat könyvelni, a tagokat fizetni; az ellenőrző jegyeket adta ki a jegyelárúsioknak s napi pénztár számadási lapjait ellenjegyezte.

A társulat kasszája Ditrói őrzetére bízott; míg a pénzek beszerzésének — bérlet gyűjtés, valamint árkedvelmény és tisztí-utalványok beváltása által eszközölendő — kényelmes feladatát magam végezem.

A pénz tehát nagyobb összegekben első sorban hozzám folyt be, tölem átváltárgott Ditróhoz, hogy Philippovich közvetítése által a tagok lyukak zsebeiben előleg vagy időközi kivétel címén soha meg ne fenekeljen.

Ebből látható, hogy a világos ellenőrzés szempontjából a számadások vezetése nagyon világlatlan lett. A közönség nekem számolt, a jegyelárúsi nekem számolt; én Ditróinak számoltam, Ditrói a társulatnak számolt. A jármadatok vezetője pedig — mint fő-számláló — nézte, hogy ő mit és kinek számoljon.

Minden két-három héten, vagy a mikor az egyesületi többségnek tetszett, összegyűltünk.

A gyűlésezés mottoja így hangzott: Lásuk, mit kerestünk?

Ha ma, higgadtan, nyugodtan, izgalmtól menten, visszagondolok e gyűlésekre, keserű kacajra kell fakadnom.

A számadás és megszámloltatás először érdekes, másodsor tanulságos, harmadsor nevelő, negyedsor majos, később föléletes, végül pedig homályos volt.

A kérdés ugyan elég világosan volt feltevé:

„Lásuk mit kerestünk?”

De annál ködösebb volt rá a felelet.

Nagyon természetesen. Egy csapat ember összeül, egy akkora asztal körül, mint egy huszoros kotta-papír, mindegyik beleüti az orrát a szá-

ma megpendíteni ezen ügyet, mely joggal mondhatni, majdnem égető kérdéssé vált. Nem is várt e kérdésre formális törvényjavaslatot, melynek közzítése nem tartozik a jogászyűlés hivatása körébe, hanem várta, hogy határozat enunciatív történéje e kérdésben oly irányban, a mint azt a jogási közvélemény szükségesnek tartja.

Günther betervezett indítványa ily enunciatívot tartalmaz s ez azon indok, melyből azt elfogadják.

A szavazásnál is a nagyobb többség e mellett nyilatkozik.

A magyar mágánások a szabadságharc alatt.

Kossuth azt mondta a „Soleil” munkatársának, hogy a magyar mágánások már a szabadságharc alatt is kétségesen viselték magukat; mind a két táborral fenntartották összeköttetéseiket, mind a kettőt elárulták, az egyetlen Perényi kivételével a többi egy sem szolgálta egész őszintén a nemzeti ügyet.

Tebát csak az egy Perényi jutott eszébe Kossuthnak, mint a haza és a szabadság híve! Hát Batthyányi Lajos gróf, kinek, a haladásnak nemzet, mint szabadsága vértanújának, mauzoleumot emelt?

És a másik Batthyányi (Kázmér) gróf, ki roppant birtokait a haza ügyéért áldozatul vette, — mint a magyar kormány végső perczéig hű tagja, hagyta el e hazát s száműzetésben halt meg?

És Jeszenák báró, ki Perényi Zsigmondal együtt dicsegett meg, azon egy ügyet szolgálta? Hát Mednyánszky báró, kinek csontjai a pozsonyi „Szamárhegy” golgothájára porladnak?

És Teleki László gróf, a magyar emigráció egyik feje, honzeretetének áldozata?

És Józika Miklós báró, minisztere és holtig száműzöttje a szabadságharcnak?

És Csáky István gróf, az egész Szepesség megtartója a magyar hadjárat alatt?

Hát Széchenyi István gróf melléknévén a „legnagyobb magyar,” a mivel őt az utókor megtisztelte. Ki kétszer halt meg hazája fölötti fájdalomában: először lelkileg, aztán testileg?

És azután mindazok a magyar mágánások, kik a magyar honvédség élén harcoltak, előmentek, vezettek; diadalainak orszárlásrészét megnyerték. Egy Bethlen Gergely gróf, Bem legjobbjai hadvezére, egy Bánffy János báró, az erdélyi és bánati hadjáratok hőse; — egy másik Bethlen gróf (Gábor), ki Kossuth maga díszített fel a vitáság érdemrendével, — egy Komény Farkas báró, Nagy-Szeben megostromlója, a diadalok koszorús embere, — egy Eszterházy Pál gróf, egy Zichy Manó gróf, kik az utolsó zászlódobogásig dandárai élén harcoltak? És Teleki Sándor (a koltói), ki nemcsak a hazában, de a hol csak szabadságért harcoltak, mindenütt az elsők között volt. Hát az Orbánok és Loprestiek, az Aczélók, a Lipthayak, a Vayak nem voltak-e hívek az utolsó körömszakadásig? s azok között, kik bár nem mágánások, de első nagybirtokosok voltak e hazában, nem emlékszünk egy Almásy Pálra, egy Csernovics Péterre, egy Kis Ernőre? s hogy azok mit tettek és mit áldoztak! Hát a kik csonkultán jöttek vissza a harcokból? Élsz tarló! annak a kornak, mely Pantheon-számra faragta a nagy hazafiak

madásokba s lát maga előtt világosan vezetett főkönyv helyett egy óriási halmaz számlát, nyugtat.

A szó nekem adatván át, megkezdém következőképen:

— Itt a pénztári számlakönyv; ezt én vezetem, tessék összehasonlítani az eredetivel, mely számlalapokban Philippovich bátyámnál van.

— Lásuk. Szólt a gyűlés csodás egyetértéssel.

Egyik olvasni kezdte fennhangon tételtől-tételle a könyvből, a másik ötödikével szemmel kíséri a lapokból.

— Helyes. E közsé „helyes” az actus megértését jelzi.

Most azt kérdi egyik, hogy mit kerestünk tehát?

— Azt én uraim — szól Ditrói — nem tudom. Hanem ha tudni akarják önök, hogy én mit vettem be és mit adtam ki: készséggel szolgállok.

A válasz világos volt, de nem tájékozott eléggé.

Hozzám fordultak fölvilágosításért.

— Uraim, én sok pénzt vettem be, ime nézzék.

Itt a jegyzék róla, itt pedig Ditrói nyugtái, melyek szerint neki átadtam.

— Hol van tehát a pénz?

— Nálam, szól Ditrói.

— De hát tulajdonképen mit kerestünk?

Erre Philippovich a főkönyvvezető szolgálat fölvilágosítással következőképen:

— Türeme, fiatal emberek, megtudjuk azonnal; emlékszem én jól, hogy a negyvenes évek elején Szabóval — az isten nyugtassa meg — Ujvidékről Páncsovára mentünk, akkor is így volt; csak hogy most Temesvárról készülünk Becskerekre. Bizony barátim másképen volt az akkor; emlékszem, egyszer milyen kutya időben értem le Zimonyhoz. Akkor is épen így volt mint most.

szobrait; egy Eszterházy Kálmán gróf, egy Bánffy László báró csatátáren eltemetett jobbjára nem tanusodik-e a mellett, hogy ez a föld a honfi erények hazája? — Hát a kik ott veszttek a harcban, egy Mikes Kelemen gróf, egy Oroczy László báró? — Olyan olcsó volt a vérük, hogy nevüket, a mit e vérről irtak fel a nemzet érdemkönyvébe, egy szivacs-csal le lehet törölni?

És e nagy, fényes sorból lehet-e kitelelni egy Károlyi István gróft, ki egy maga egy egész huszárezredet állított ki saját költségén s azon fölül még a két fiát is oda ajándékozta a hazának? Hát Károlyi György grófnek és fiainak hű szolgálatait a nemzeti küzdelemben titkul maradtak-e, mert nincsenek kibírva?

Hát azok a magyar főurak mind, a kik családai kincseiket felhalmozva a magyar kormány asztalára, az első magyar bankjegyek alapjául, leherővé tették, hogy a szabadságharcot meg lehessen kezdeni! neveiket ott olvashatni mind a Kossuth „Hírlap”-jában, megkoszorúva hálás elismeréssel.

S hogy még egy nevet szabad legyen emlékeztetnie hozni: az Andrássy testvéreket. Azok is ott voltak. A bátya, Aladár, ott harcolt Bem mellett, az öcs, Gyula pedig ott vezette a zempléni dandárt Kossuth szeme láttára a schwabati csatába, s végezte, mint a magyar nemzet követe, Stambulban, és a neve oda volt felszögezve Kossuth és a többi drága nevek mellé, a mit a megtörtént büntetésnek nevezett; de mi honfiak megdicsőítések nevezünk.

Ennyi név csak egy fölülletes végiggondolásra jutott eszébe egy kortársnak; ha a napok kronikáit vennék elő, egész phalauxot állíthatnánk a ki hasonlókból.

Ezekre is elég legyen a „feledékeny kortárs” visszaemlékeztetni. — Hogy ha még egyszer egy francia orléanista interviewer (mert a Soleil az) oda megy hozzá tanácsot kérni a szövetkezők, majd a francia orléanista párt, ha a mostani republikánusok helyébe kerülhet? (a kik nem oroszbarátok); hát akkor ismertesse meg vele azt a ténylet, hogy az ő kormányzata idejében is voltak hazajutók. Önfeláldozásra kész magyar főemberek, egyenél több, s valószínű, hogy még most is vannak: s azokat jó lesz számbavenni annak, a ki Budáig fegyveres sétát akar tenni az orosz határról.

HON.

A törvényhatóságokból.

Fogaras, 1879. október 10.

(Fogaras megye törvényhatósági bizottságának öszi rendes közgyűlése.)

Fogaras megye törvényhatósági bizottsága öszi rendes közgyűlést szeptember hónap 29- és 30-án tartotta meg Szentiványi Gyula főispán ő méltóságának elnöklése alatt, melynek főbb mozzanatairól — közbőllet akadály miatt — csak most értesíthetem a „Kelet” tisztelt olvasóit.

A főispán ur ő méltósága ősi szokás szerint küldöttség útján a gyűlésbe meghívattán, lelkes éljenek között székét elfoglalta s az ülést a 103 számban megjelent tagok szívélyes üdvözlése után megnyitotta. A legutóbb szentesített törvényekkel szokások kihirdetése után felolvastotta a belügyminiszter azt tudat leirata, hogy az ő felségei ezüst menyegzője alkalmából megynék

— Jól van bátyám, majd meghallgatjuk másszor, most léssek a számadást. Veték közbe többen, sürgőzve.

— Igen „barátim a számadást. Hát tulajdonképen a bevételről tisztában vannak az urak? számítsák csak ki a bevételt, mert a számoknak találni kell.

Mindegyik irónt, papírt vett kezébe — nagyobb levén tenyere az asztalnál — és számolni kezdett.

Én nem sokat értvén az ilyen fajta közös számadásról, visszafordított nevetéssel néztem ezt a számvizsgáló bizottságot, mely kénytelen maga számolni, hogy legyen mit megvizsgálja.

Philippovich bátyám látván, hogy én nem számolok, valamivel mérsékeltebb hangon, hogy a számolókat ne zavarja, elbeszélte, nekem külön, hogy a 40-es években Zimonynál nagy szél fut, páncosvai fuvarosoktól pedig azt hallotta, hogy oda át sűt a nap.

Mire bámulsámat a természet e furcsa játéka fölött befejeztem volna, a számvizsgálók is befejezték az additív és substractiót.

— Mennyi van nálad? Kérdi az egyik.

— Három ezer hetszáz.

— Nem lehet. Nálam három ezer kilencszáz van.

— Az ám, — szól gunyosan egy harmadik — kilencszáz öt... nem, nem, pardon! elvitettem, csakugyan úgy van, kétezer hetszáz. Annyi van nálad?

— Nem. Háromezer hetszáz.

— Ugy van, azt akartam mondani 3700. Most a 3700-as elkezdett pörölni a 3900-assal.

Ezt az időt Pista bátyám fölhasználva, egy eperjesi esetet kezdett elbeszélni, mely épen a muszáj bevonulása alkalmával történt negyvenkilencben.

A számvizsgáló-bizottság türelmét kezdte

részéről is feljuttatott hódolati feliratot ő császári és apostoli királyi Felsége — köszönetének kifejezése mellett — legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott; felolvastatván egyuttal, király ő Felsége által érintett ötletről kibocsátott és a lapok útján ismeretessé lett legmagasabb kézirat is, melyet a — szívből eredt és szívéhez szóló, valóban hongeninszi szövegezésben — mélyen megindult közönség fennálva hallgatott meg és hódoló tisztelettel vett tudomásul.

Ezután felolvastott a belügyminiszter ur 35,254 sz. a. leirata a jövő évi költségvetés elkészítése s idején felküldése tárgyában, hangszóztatván a minden irányu takarékoskodásnak szem előtt tartása. Megyénk e tekintetben csak is pár száz forinttal ment túl a folyó évi nagyon is mérsékeltén kiszabott költségvetésen. Fogaras megye összes háztartásának 1880-iki évi fenntartási kiadása 29,006 frtban állítottott meg és terjesztetett föl. A jövő évi költségvetés kapcsán értesítettet a megye közönsége, hogy a fogarasi járás szolgabírói hivatala személyzetének még egy irnokkal szaporítását a belügyminiszter ur azon okból nem engedélyezte, mert hasonló népességű és nagyságú más járást ahoz egyenlő számú személyzet hátramaradás nélkül kezelhetné, a fogarasi szolgabíró-ság is a kellő odaadás mellett megteheti.

Közudat, miként Fogaras megyének még ez ideig nem volt saját székháza, századokon át mindig bérhelyiségben szállásolván. Komoly lépések tettek hát, egy állandó megyeház létesítésére. Van Fogaras megyének 15 ezer forint körüli — ugynevezett — nemesi árva-alapja, melynek rendeltetése lett volna fedezeti alapul szolgálni a nemesi árvaik ügyeit kezelendő hivatali személyzet fizetésének. A jogegyenlőség kimondása után a nemes és nem nemes árvaik ügyei együttesen kezeltetvén: említett fedezeti alap a megye szabad rendelkezése alá jutott; mely is azt a belügyminiszterium már kinyert engedélye folytán egy állandó megyeház szerzésére fordítottatni határozta. Bizottság küldetett ki a kellő tárgyalások megindítása végett, mert a városi közönség tán hajlandó lenne a megye javára elárusítani azon terjedelmes házas telket, melyben a megyei központi hivatal jelenleg is székel.

Nagyérdemű vitát idézett elő az árpási járás szolgabírói hivatalának horá leendő áthelyezése, miután a székhely fűsött Árpás, Vist és Ucsa községek tetemes és figyelmet érdemlő ingyen ajánlatokkal versenyeztek. Árpás a hivatal részére szállást ingyen, a hivatali személyzet részére pedig másrészt ár mellett ajánlott meg; hasonló ajánlatot tett körülbelül Ucsa is; Vist azonban mind a hivatal, mind a hivatali összes személyzet részére ingyen szállásokat ajánlott meg. A belügyminiszter ur áttette e fontos ügyet komoly megvitatás végett a megye közönségéhez. A vezérszónok nagyobb része elvi álláspontra emelkedett: a tett ajánlatok mellett a székhely megállapításában főszólt a központosításra és könnyen hozzáférhetőségre tekintvén, a nagyobb nevű offer mellett plaidiroz egy szónoknak igen találóan vetvén ellen Román ügyvéd: ha a megye súlyt a nagyobb offerre fektetvén, könnyen bekövetkezhetik holnap az az eset, hogy egy negyedik község a helyiségek mellett még kószott is megfigyrend a személyzetnek, s így a szolgabírói hivatal valóságos ambuláns hivattalál süllyedhetne. Minden mellékajánlatok elvetésével hát egyedül a hivatali ingyen helyiség vételét figyelembe, s így a szolgabírói hivatal, mint központi helyen — névsze-

veszteni. Philippovich ott hagyta Eperjest s a kiadások tételezéséhez fogott, megjegyezvén, hogy:

— Türeme urak, számolni hideg vérről lehet csak.

Ezzel előadta a kiadási számtételeket, osztályozva szépen a mi egy rovat alá tartozik.

— Itt van mindjárt 14-én spárpa: 3 kr. hordároknak, láda fölrakásért 80 kr. — A tizenötödiki kiadásokat még nem vezettem be. Itt elkezdett kisé szeliden zsemlélni, hogy mi vagyunk rendetlenek. Majd így folytatta:

Tizenhatodikára gagera átvettém, és előleges levonások föntartása mellett kiadtam 500 forintot; egy üveg tintát vettem, az 10 kr.

A kiknek ez nem volt előggé világos, duzzogva távoztak; mások meg Ditróit faggatták a számadással.

Nézzék uraim, Mátrától bevettem 4584 forintot és 62 krt. Nádotól bevettem 46 frtot., Büvadás után maradt tiszta jóvedelem 4 frt. 74 kr. hordároknak adtam borralalót 40 krt, két tót napzámoknak pálinkára 20 krt. Adtam még továbbá — — — különben mit számolok én önöknek, én a kassa vagyok, tessék számolják ki mennyi pénz van nálam, s ha tetszik vegyék át, én nem esentem el belőle egy fityinget sem.

A megmaradt számvizsgálók elkezdtek vizsgálni a számadásokat a pénztári számla könyv és Philippovich közös bátyánk adatai szerint.

A számok pompásan összeváltak, csak egy pár száz forint volt a különbség.

Az egyik számvizsgáló — ki különben is kitűnő matematikus, a legszebb ember és legjelesebb művész volt — (saját vallomása szerint) — egy czigarett papíron hamar összeadta az egészet.

— Pajtás Möriz, van nálad, az az kell hogy legyen négyezer forint kész pénz.

— Kell hogy legyen az — apád föle. Szólt nyugodtan Mör.

— Na-na nem kell személyeskedni; jegyzé

rinti szavazattöbbséggel — továbbra is Árpásnak hagyott meg.

A megyei összesített árvapénzek 1880-on kezdve kivétel nélkül 6% kamat mellett fognak az eddigi 8 és 10% helyett kiköcsörözteni, és pedig ezer forintig 20 évi, ezer forinton fölül 32 évi törlesztés mellett. Igen helyesen! egy megye közönségének a humanitás mellett a községek elveinek respectálásában és nem az üzso-ráskodásban kell elől mennie.

A belügyminiszter úr 30623. sz. a. leirattal a megye közönségét a képviselő-bizottsági tagok névsorának kiigazítása iránt híván fel: az igazoló választmány barmutatta a virilis tagoknak a jövő évre összeállított névsorát 87 számban, fizetvén az első virilita 328 frt 94 krt, az utolsó pedig 75 frt 29 krt, adót.

A belügyminiszter úr 34316 sz. a. felbirta a megye közönségét, hogy átdolgozandó szabályrendeletbe vegye föl azon intézkedést, miszerint a szolgabírók a hozzájuk befolyó pénzeket 48 óra alatt kézbesíteni, vagy az alispánhoz betervezni, a közigyzők pedig a szolgabírákhoz beszállított pénzekről minden hóban az alispánhoz kimutatást beadni kötelesek.

A testvér: hatóságok átiratai közül megemlítendő Kolozs megye közönségének 5816. sz. a. átirata, mely mellett pártolást végett átküldi az 1870. 42. t. cz. némely rendelkezésének módosítása tárgyában a belügyminiszterhez intézett föliratát. Feliratilag olytén értelemben pártolandónak határozottatott, hogy a megye alispánja a törvényhatóság által felbaltalmazható legyen, miként a törvényhatóság által villogosan megjelölendő ügyekben személyes felelősség és utólagos bejelentési kötelezettség mellett időközben jogérvényes határozatokat hozhasson, mely határozatok ellen a magas miniszteriumhoz való felebbezhetségi jog épségben főtartatik.

Megegy egyik aljegyző Cipu János helyébe, ki pénzügyi fogalmazó lett, más pályázó nem léteben felkiallást utján Eötvös György segéd-szolgabíró és végzett jogász választott meg.

A megyei közigazgatási bizottságnak a megyei képviselők sorából választott tíz tagja közül öt kilépendő lévén, azok megválasztására a titkos szavazat elrendeltetett. Meg lettek választva: Micu Sándor, Román János, Friedmann Árnold, Duvlea Hilár és Pánczál Károly.

Az 1870. 42. t. cz. 22. §. értelmében a közgyűlés által az igazoló-választmány tagjain megválasztattak: Micu Sándor, Cipu Miklós, Lázár Jakab, Könczey Károly és Román János; a főispán úr pedig törvényadta jogánál fogva kinevezte tagokul: Náthán Józsefet, Zakariás Józsefet és Eiseru Györgyöt, elnökké Pánczál Károlyt.

Ezek után előterjesztetett a megyei közigazgatási bizottságnak két évi jelentése, melyet avagy csak kivonatilag is fölőlni helyén látom, miután az ilyen jelentések a megyei működés és közélet tükrölét tekinthetők. A törvényhatóság központi ügykezelése így állott: beérkezett 5108 ügydarab, elintéztetett 5057, maradt 51 darab. A közigazgatási bizottsághoz beérkezett 418 ügydarab, elintéztetett 355, maradt 63. Fegyelmügy elintéztetett 7, fegyelmában van 13. Fegyelműtön kiszabott bírságnagyon teszen 225 frtot. Az első félévben kiállítottott egy évre szóló útlevel 1488, tizenöt napra szóló 634. vadászati jegy 26, havi engedély 13. A megyei összes pézárát a havi ronecsolások alkalmával a legjobb állapotban találtattott.

meg Philippovich bátyánk, — ki különben velem már egy jó fél óra óta Ungvár és Munkács között járt abból az időből, mikor még az Ernani-beli Don Silvát énekelte.

A kitűnő matematikus azonban nem tágitott, hanem követelte a négyezer forintot.

A mór sem tágitott, hanem „közvetlen b” fileket kezdett hánytorgatni.

Szöböl szó lett; végre egy óriásit csatiant. Pista bátyámmal éppen útban voltunk Szathmár-Némethi felé.

Ész nélkül ugrostunk föl helyeinkről. — Az asztalon még akkor is rajta pibent a mór hatalmas ökle, mely a csattanás szöb oka volt.

A kalamáris ijedtében kiadta mind mit az nap tintátló bevett, s a rézpör zsemek úgy agráltak szana-szét az asztalon, miatha ök bomlotak volna meg.

— Négyezer forint?! Hát meszet ettől?! hangzott dördedelmesen.

— Kérem urak ez borzasztó, — jegyzé meg Marcell — ki eddig egy szót sem szóltott, csak a „Bella” agarat simogatta; én az előléhez nem vagyok neki szokva. Ez engem idegessé tesz, számoljon önökkel a majd megmondom mi. Ezzel nyakon csipte Ballát s parafa talpu krokodil bőr cipőjéről a port lerázva elrarándokolt.

Még sokáig együtt maradtunk egymást kölcsönösen „fölvilágosítva”, majd kedélyesen tréfálva a sok furcsa intermezozon.

Mindnyáján egyetértettünk abban, hogy egyik sem károsította meg a másikat, de arra az egyre mindamellét kíváncsiak voltunk, hogy mitán minden tartozás ki van egyenlítve, a fixisták járuléka pontosan lerőva; a megállapított osztaléki kulcs szerint mit is kerestünk hát?

E kérdéssel én, a magam személyét illetőleg, még ma sem vagyok tisztában.

Rendes kívándorlasi miniszter engedéllyel csak egy fordult elő Romániába; ellenben százakra megy azok száma, kik a sorozás elől megszöknek, vagy dologra kimennek, Romániába letelepednek, mi azért történhetik, mert határszélünk kellő ellenőrzése a déli kárpátok hosszában alig lehetséges. A szegényügy megyénkben — fájdalom — rendezve nincs, mert a községek kiadásait jobbra rovatból fedezvén, szegényeik eltartására szoríthatók nem voltak. Remélhető azonban, hogy a községi szegény alapok 5—10 év alatt a szükségelt fordvra kinövik magukat. Tíz eset 10 községben fordult elő, minek következtében az alispán úr, míg a megye közönsége tűzrendészeti szabályzatot alkotban, saját hatáskörében megtette a kellő óvintézkedéseket.

A közbiztonság kielégítő volt, ugyanzint az egészségi ügy is. Csak a roncsoló toroklob, az emberiség ezen öldöklő anyaga nem akár kiviesni megyék földéről. Néhány községben előfordult 87 betegülés, — elhalt 40, gyógyult 47. A fogarasi kórházban ápolatott 155 beteg, ebből bujasenyves volt 74, egyéb betegségekben szenvedő 81, — meghalt 10, gyógyult 114, ápolás alatt maradt 31, — boncolás volt 6, súlyos testi sérítés 17. Nagyon szenved a közegészségügy, mert a körorvosi állomások pályázók hiányában betölthetők nem voltak, miután a községek szegénysége okán részükre csak 300 frt. évi fizetés volt megállapítható. Felirat intéztetett illető helyre két körorvosi körnek egyesítése tárgyában 600 frt fizetésel.

Az adófizetés a múlt évi hasonló időszakhoz viszonyítva kedvezőbb volt, a nép — amarra árának magas volta okán — könnyebben fizethetvén adóját. Kirott félvi adó teszen 135 ezer 22 frt 75 krt, melyből június végéig befizetett 89,586 frt 07 kr, maradt fizetetlen 45,436 frt 68 kr. A községi előjárásoknak az adóhátralékok behajtása iránt kiadott utasítás eredményre vezetett és remélhető, miként azok a folyó év végeig legnagyobb részben törlesztve lesznek. Felhivatott a pénzügyminiszter úr magas figyelme az illeték kiszabási hivatalok azon törvényellenes eljárására, mely szerint azok a hatgatási eljárások befejezése előtt már a halálos ítéletek bejelentése alkalmával kiradják az illetékeket, — minek az a bosszantó következménye van, hogy ugyanazon hagyaték után az illeték háromszor is kiróvatik, — a mi számos méltó panasza adott okot.

Az árszázék ügy forgalma volt: múlt évi hátralék 67 darab, — félév alatt jött be 2920, összesen 2987, — ebből elintéztetett 2930, maradt 57 ügydarab. Az összesített árveréztár állása volt június végén: készpénzben, magán kötvényekben, értékpapirokban 123,432 frt 30 kr, kiadott 21,664 frt 23 kr, maradt 101,768 frt 07 kr, melyből készpénz 157 frt 27 kr magán kötvényben 86,810 frt 80 krajczár, értékpapír 14,800 frt.

A megye területén működésben van 8 posta és 1 távirda. Marhalevél eladatott 5 kros 12,506, három kros 2575 darab. A napszámok megyénkben aránylag drágák, mit Románia közelsége okoz, holott is a kézi napszám magas árában fizetetik. A közmunka erő így áll: kézi napszám van 47,034, igazs 39,604, melyből kénszer után — a megyei utalás létesítése céljából — mindenki köteles megváltani igazs napszámanak negyedét 50 krajczár, kézi napszámanak egyhatodát 20 krajczár.

Tanköltségek száma volt a megyében: mindennapos 7879, ismétlő 3050, összesen 10920. Iskolák száma 106, — ebből állami 2, községi 10, felekezeti 94.

Rendes tanító van 126, segéd 30, — képesített 91, nem képesített 55; mindenik iskola a törvénynek megfelelően van felszerelve. Faiskola van 55 iskola mellett, nincs 51-nél; iskolai kert van 44-nél, nincs 62-nél; könyvtárban 17-nél, nincs 89-nél; torna tér van 44-nél, nincs 62-nél.

Végül: községi zárszámadások, jövő évi költség előirányzatok, a magánosok részéről beadott több rendbeli folyamodások elintézésével a nagyterjedelmű tárgyszerkeztet lejárta, főispán úr ó méltósága a bizottsági tagoknak a két napig tartó tanácskozásiak folyamában tanúsított higgadt magatartásukért, türelmükért szívélyes köszönetet nyilvánítra az ülést bezárta.

Az ülésszám általános jellemzésül constáltható, miként a különböző nemzetiségek egymás irányában a legegyszerűbb loyaltással jártak el, — a kölcsönös capocitatio szívesen fogadtatott; érdek csak egy volt: a megye jó birnének, alkotmányos érületének továbbra is megőrzése, fenntartása.

□

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. okt. 24.

— **Nemzeti színház.** Tegnap — október 23. — az Angyal és Démon című francia drámában lépett föl harmadszor Ramazetter Jolán k. a. Színházunk ez új tagja valahányszor föllep, mindannyiszor újabb és újabb bizonyítékát adja annak, hogy a szó igazi értelmében tehetséges, ki már is kimagaslak hasonkora pályatársai közül. Ha a phrasistik kedvelője volna, azt mondanák: phoenomenalis tehetség. Mert össze-

visza 10- vagy 15-ik-szer lépni a színpadra s már is annyi hatással, annyi igazsággal, oly részletező és jellemző vonásokkal ábrázolt alakokat vinni színpa, egyszerű: a bonyolultabb szerepeket is oly helyesen fel fogja és oly szerencsés sikerrel exaquiálni, mint ezt Ramazetter kisasszonynál tapasztaljuk: ez valóban ritka jelenség épen a színészetnél, melynél annyi elhibázott, nevétségesen szomorú kísérletnek, s az abszolút tehetség telenség, hivatás- és képességnélküliségnek annyi kárbavesztett erőlködésével találkozunk naponként. Ramazetter Jolán k. a. pazarul egyesíti magában a legszebb jövő, a valódi művészi fejlődés minden feltételét: némesak szép alak beszédes szemekkel, kifejező arcvonásokkal, — hiszen szép színésznő van elég, — némesak behelzőg, rokonszenves organum, hanem — a mi mindezeknél több — értelmes, gondolkodó fej, ernyedetlen szorgalom: ezek mind olyan tényezők, melyek már közel emelhetik a tehetséget a genialitáshoz, a mi a jövő, néha a véletlen juttatja. Ramazetter Jolán k. a. a tehetségeme tényezői fölött mind rendelkezik. Soha nem lép készkületlenül a közönség elé, játéka mindig arról tanuskodik, hogy szerető nemcsak megtanulta, de át is gondolta, igyekezett azt helyesen fel is fogni. Mindez természetesen egész játékának határozott jellegét, biztonsságot s bizonyos individualitást kölcsönöz, alakításait kerekdedd, egyöntetűvé teszi. Tegnapi játéka is ilyen kerekded, minden részletében átgondolt s épen oly biztonssággal, mint sikerrel keresztülvitt ábrázolás volt. Olyan találmán s élénken színezett s az élénk színezést olyan finoman árayalta, hogy rég nem élvezett e közönség színésznőtől színapadon ilyen, a bevégzettségűl nem messze álló életteljes, igaz, talpraesett alakítást. Ugy látszik, Boér Emma öröksége, mely oly sokáig hiában várt a méltó utódra, megtalálta a jogos örököst, Ramazetter Jolánban; sőt az előjelkéből itélve, a Ramazetter k. a. tehetségének fejlődéséhez még tán szebb reményt fűzhetünk, mint fűzhetünk annak idejében Boér Emmához. Az előadás szereplői közül Szentgyörgyi (Ducodrey) és Szombathelyi (Godard) kitűnő alakítását kell való első helyen és a legnagyobb elismeréssel regisztrálnunk még a Ramazetter előtti; a közönség a legjobb ízűen mulatott a két kitűnő ábrázoláson. Kiváló dicsérrett emléksünk meg azonban T. Farkas Irma asszony gondos játékaról is (Savigny Athenais). A többieket, mint Körösinét (Kernadeyné) és Gyeneset (Merenyille), legfőbb névszerint említhetjük meg; rontani épen nem rontottak, de bizony gyöngye, primitív ábrázolások voltak.

— **A színházban** ma, pénteken nem lesz előadás; holnap (szombaton) pedig először kerül színpa új díszletekkel, costuma-ökkel Suppé szép operája: Boccacio. A czímseropet, mely a világhírű olasz novellairól ábrázolja, Erdélyi Marietta fogja játszani s a próbákól itélve, e szerep lesz mind játék, mind ének tekintetében a k. a. egyik legsikerültebb partija. A másik főbb női szerepet Halmainé játszza s általában a lehetőleg jól van betöltve minden szerep. Mi elvi ellensége vagyunk az oporette-féle genrenak; de amennyiben Boccacio s általában Suppé legtöbb műve mind józvegeknél, mind a zenei rész tartalmasabb szépségénél fogva messze fölülállanak a legtöbb oporette füres léhaságain: annyiban a legjobb lélekkel ajánlhatjuk a holnapi előadást a közönség figyelmébe.

— **A r. kath.** egyházközség képviselőtestületének folyó évi október hó 26-án délelőtti 11 órákor közgyűlése leendő. Tárgya: Két statusgyűlési képviselőnek megválasztása. Kolozsvárt, 1879. október 23-án. Veszély Károly, prépost-plébános.

— **A „tud. egyet. kör“** f. oct. hó 26-án (vasárnap) d. e. 11 órákor rendkívüli közgyűlést tart, melyre a kör tagjai tisztelettel meghívhatók. Tárgyak a: I. A választmány által teendő indítványok. II. Az évkönyvek ügye. III. Folyó ügyek. Kolozsvárt, 1879. oct. 23-án. Sárközy István, alelnök. Csernátóni Gyula, e. i. titkár.

— **Toth Kálmán** koszorus költőnk egészségi állapotában, mint örömmel jelenthetjük, lényegesen jobbulás állott be. A költő, kit a Batizfalvi féle gyógyintézetben ápolat, most már jól érzi magát s alapos remény van arra, hogy régi idegbajából teljesen ki fog gyógyulni.

— **Szerdahely** városában f. hó 19-én este 9 és 10 óra között nem nagymérvű tűzvész dühöngött, mely egy kertben két szénatartó színt hamvasztott el mintegy 250 frt értékben. Az ottani tűzoltók, — mint egyik szébeni lapot értesítik, — meglehetősen hanyagul teljesítették kötelességeiket, kevesen jelentek meg, még a parancsnok is hiányzott.

— **Gyászjelentés.** Özv. Barna Jánosné, született Sprinsfeld Paulina a maga valamint gyermekei és rokonai nevében tudatja, hogy a forrón szeretőt jó férj, gondoskedő apa, nagy apa és rokon Barna János, városi polgár, élete 55-ik, boldog házasságuk 27-ik évében folyó hó 23-án d. u. 4 órákor hosszas betegség után megszűnt élni. Béke poraira!

— **Brassóban** a régi színház helyett, — mely magán tulajdon s többé nem felel meg az igényeknek — új színházat akarnak építeni. Az színház egyuttal Redoute-tal is kapcsolatban lesz. A kitűzött czélra egyesület alakulában, melynek alapszabályait a minisztérium meg is erősí-

tette már. Az alapító-bizottság élén Brannerberg Ferencz polgármester áll. Az eddigi aláírások számából itélve, az egyesület még az időn létrejöhet s remélhetőleg novemberben már alakuló közgyűlést is megfogja tarthatni.

— **Új gyógyszerár.** Nagyszébenben egy új gyógyszerár felállítására adott engedélyt a belügyminiszter Morscher F. gyógyszerésznek.

— **Az a Corvin odox,** melyet újak mondtak a „Hircsarnok“ után a fővárosi lapok, voltaképen már régóta ismeretes, sőt Fraknoi és Romer már régebben ismertették is. A félreértés onnét eredt, hogy dr. Czobor Béla elhamarkodva újak jelentette ki a odoxet, mely nem más, mint azon Korvin Missale, mely az utolsó római általános zsinat idejében, az ottani jezsuita rend társházában őriztetett, s mely a zsinat óta Rómában be állott új politikai viszonyoknál fogva, midőn mint tudva van, a jezsuiták könyvtára szétküldött, ke rühettett a jezsuitáktól más tulajdonba.

— **A spanyol király** mátká ajándoka, melyet Baylen hg. kedden Krisztina fignőnek átnyújtott, egy brillant gyűrű belevésétt átfogozó A és C betűkkel. Más ajándékot nem hozott magával a hercege. — Közvetlenül a fignőnek Madridi vonulása után ünnepélyesen át fognak nyújtani a spanyol korona-gyémántok. Baylen hg. ma a főhercegeknél s nagyköveteknél tett látogatást. A fignő nov. 18-án indul el Bécsből. Alfons király a spanyol határon. Fuentenabianál fogja üdvözölni jegyesét.

— **A tokaji tűzvészről,** mely e hó 15-én a város egy részét elpusztította, még mindig nem érkezett kimerítő jelentés. A M. Államban most, az ottani r. k. segédüléskész hosszabb tudósítást közöl a pusztulásról; átvesszük ebből a következőket: Okt. 15-én hajnali 2 óra körül a parochia melletti teljesen lakatlan magtári épületben tűz ütött ki, mely az erős vihartól éleszettev csakhamar felgyújtotta a paplakot is. A r. kath. templom körüli magas épületek ezintén tűzet fogván, a pusztító elem a templomot fenyegette. Többen életök kockázatával rohantak a templom padjára, hogy az égő zsindelydarabokat leverjék, ami kezdetben sikerült is, de a templomra hulló tűzeső következtében csakhamar száz és száz helyen tört elő az emésztő elem s így kénytelenítettek, csakhogy életüket megmenték, a reménytelen mentési kísérlettel felhagyni, mire nemskóra az egész templom egy óriási tűztengerré lett. A harangok még kongottak, de a templomtól a magas torony is nem sok idő múlva kigyuladt s a harangokra leomló tűz következtében az állványok is tűzet kapván a harangok olvadni s lehullani kezdek, miből újabb, nem várt szerencsétlenség következett. Ugyanis, írja a tudósító, a két nagyobb harang, melyeknek egyike 30, a másik pedig 24 mázas volt, leessén, áttörték a chorus boltzatát és kellemes hangu 18 változatú pedális orgonánkat porrá zúzták s a velők együtt lehulló tűz a megmaradt részeket is megsemmisítette. Most tehát egy újabb veszély közeledik állottunk, attól félve, hogy a templom belseje is a tűz martalékává lesz, mely aggodalmunk még inkább fokozódott azáltal, hogy a torony tetejéről leesett súlyos kereszt a templom hajójának boltzatát keresztül ütötte, a főoltár mellett levő ablakon behulló tűz pedig az oltárt, baldachinumot és veszer-nyeszeket meggyújtotta. De ezt sikerült eloltni s így nagyobb szerencsétlenségnek elejét venni. Azonban az okozott sérdülések oly nagy mérvűek, hogy templomunk az isteni tiszteletre még csak ideiglenesen sem használható. — Maga a szentély is hosszában veszélyes repedést kapott; a hajó pedig, eltekintve a kereszt által ütött nagy nyílástól, mind összehasadozott. Leegelt a városban a r. k. templom és parochián kívül az ágostai hitvallású egyház és parochia, 8 emeletes épület, négy nagy faraktár, számos magánház, összesen mintegy 40 nagy épület: mert a tűz mindaddig pusztított, míg a szél által hajtott irányban tápot talált, míg végre az utjába eső Bodrog vízében borzasztó szomját lehűtötte. — Leirhatatlan a romlás és pusztulás, melyet a romboló elem ezen irányban maga után hagyott. A tűz elmúltával roppant eső zúdult le a város fölött s a fedelelen épületek falait színtén tönkre tette. A megyés püspök rögtön 800 forintot adományozott a károsult egyháznak s a lelkesek a közközt. minisztériumot a csapásról értesítvén, másnap az uradalmi mérnök Tokajba küldött az új templom tervének és költségvetésének elkészítésére.

— **Rablógylkossági** eset tartja pár nap óta izgatottságban a felhíváriakat. Az esetről a Szekesfehervár és Vidéke ezeket írja: Okt. 19-én reggel fél négykor Blockner József, helybeli lakos s festő, lakásáról gyalog eltávozott azon szándékkal, hogy Budapestre megy s férjhez menendő leánya részére menyasszonyi ruhát s a kiházásához szükséges más tárgyakat vásárol. Magával vitt 51 frt készpénzt. Míg honn levő családja azt gondolta, hogy Budapestre ment, egyszerre csak reggeli 6 óra tájban arról értesítette a rendőrség, hogy Blockner súlyosan megsebesítve a városi kórházban fekszik. Le nem írható azon iszonyu fájdalom, mely a család tagjait sújtotta; a szerencsétlenség egy becsületes, munkás polgárt ért, ki munkájával tartá fenn nagyszámu (13) tagu családját, — úgy, hogy példa gyanánt felemlíthetjük, mikép nagyszámu családja, vagyontalansága dacára, egy izben sem szorult községi segélyre. A tettes kimutatására azonnal megfűtettek az utózkodások.

— s míg a rendőrkapitány a helyszíni vizsgálatot tartá, s a sebesült kihallgatását teljesíté s a lövölde környékén levő csapszékekben s gyanus házakban kutatót, az alatt a városi hadnagy a helybeli ismeretes csavargók s rovtó életű egyének felkeresésével s elfogásával fáradozott, s oly rendkívül buzgalmat fejtett ki, hogy az nap reggeli 8 órára mintegy 24 csavargó fogatott el. Ez a fáradságos munka eredménytelen volt, mert azt, a kit keresett, a rendőrség nem fogta el. A vizsgálat igen nehéz, mert a sebesült csak érthetetlenül tudott beszélni, egy semmiféle felvilágosított sem adhatott. — Az eddigi vizsgálat azt derítette ki, hogy Blockner Józsefet a lövölde nyugati részén elvonuló uton ütötték le hátulról — valamely tompa eszközzel; csak midőn összeesett, fozották meg pénzétől. Midőn a szerencsétlen magához jött, elvászorgott a lövölde déli részére, hol összerogyott. Városunk izgatottságban tartja ez eset, sokan rendőrségünk szaporitását óhajtkák, mivel a kevés számu hajdukra roppant nagy őrzjárat terület esik. A szerencsétlen Blockner a kórházban meghalt. A szerencsétlen vérében fetrengve a lövölde kertjében a Gerőfi-család találta meg, a mint reggel 1/2 órákor az indóház felé ment.

— **A nyomor** komédiája. Hevesmegyének egy vidéke segélyért folyamodott a megyéhez, hogy inságos helyzetében venné támogatás alá, illetőleg terjesszené föl a kormányhoz. A megye közönsége ismerve a tényleges helyzetet, visszautasította a kérelmet. Persze volt zugás! „De mi történik birtelen? A hevesmegyei Tisza-szabályozó társulat kihirdette az egész vidéken, hogy a ki dolgozni akar, me nyen a gátakra, és kereset telire valék. A hirdetés elhangzó szó volt a pusztában, 6000 emberre való munka van, és e ddig nem állt ki 60 ember!

— **A rabbi itélőszéke előtt.** Brest-Litowszk litván városban az ottani zsidók közt a következő dráma folyt le a napokban: Stern Joel zsidó kiskereskedő régből idő óta heves viszályban áll atyjával Naftalival. Az elkeseredett fiu elhatározta, hogy atyját fölbérelt gyilkos által fogja eltétetni láb alól. Megtudta, hogy Naftali másnap kereskedelmi ügyekben a szomszéd faluba száddelkőzik; egy parasztot tehát 25 rubellel fölbérelt, hogy atyját az erdőben ölje meg. A paraszt azonban az öreggel találkozáván, mindent kivallott neki. Az öreg Naftali még öt rubelt adott a parasztnak, hogy vigye el felső ruháját fiának annak jeléül, hogy őt a paraszt csakugyan megölte. Naftali késő éjjel ment vissza a városba, hogy senki se lássa, s az egész esetet közölte Beer József rabbival. A jámaor rabbi egész éjjel elmélkedett, hogy mitevé legyen; végre a következő eszelte ki: Másnap Joelt maga elé idézte, s kinyilatkoztatta előtte, hogy a meggyilkolt megjelent neki álmban, s azon kívánságát fejezte ki, hogy szerelne fiával együtt a rabbi törvényszéke előtt állni. Joel rémítősen megijedt, de azért beleegyezett a holtalt való találkozásba. Dáni 12 órákor a rabbi Litowsk 10 előkelő zsidóját magához hívatta, bírának. Az ülésterem egy függöny által két részre volt osztva, egyik része a törvényszék, másik a meggyilkolt szellemének számára. Az előkészítettek megétele után a vádlottat a törvényszék elé idézték. Vésztőlő hallgatás uralkodott a teremben. Végre fölemelkedett a rabbi, s ünnepélyes hangon fordult a függöny felé, mely mögé Naftali volt rejtve. „Idegen világok lakója! Ma megjelentél álomban, s fiadat törvényszék elé kívántad idéztetni; fiad itt van, hallasd bágodat!“ Naftali háromszor köhögött, azután elő kezdte adni vádját. Joelnak arcazt hirtelen halálsápadtság borította, lábai inogni kezdtek, s azután holtan rogyott össze. A rendőrség az egész tisztelet gyülekezett elfogta a rabbi-val együtt s átadta a törvényszéknek. E történet roppant felhűnést és érdeklődést keltett Lithvánia és a congressusi Lengyelország zsidói közt.

— **Merv városáról,** mely felé most egész Európa feszült figyelemmel néz, még a következő részleteket közöljük. Merv városa, a hasonnevű khánság fővárosa, a Heratból Khivába és Bokharába vezető uton fekszik; Közép-Ázsiának egyik legrégebb városa; lakói azt állítják, hogy városuk már 2400 évvel Mohamed előtt független fejedelem székhelye volt. A város csakugyan már a régi perzsa világbírodalom idejében létezett és a történészek Mervben keresik az ókori Alexandria Marghiánát, melyet Nagy Sándor megerősített, hogy vódbástyául szolgáljon a tőle keletre lakó vad szkytha népek ellen. Megerősítették az állítást a város fekvése és a Nagy Sándor korabeli érmek, melyeket Ott meg manap is találunk. Az ötödik században Kr. sz. u. Merv az upperzsa keresztény birodalomhoz tartozott és a Közép-Ázsiába meg Khinába menő hittérítők kiindulási pontja volt. A hetedik század elején a mohamedán vallás kiszorította onnét a keresztény vallást és az időtől fogva ott független fejedelem székel. A városban és környékén turkománok laknak, a kik törökül beszélnek és tadsik, kiknek anyanyelve a perzsa. Vallásra nézve szunniták és a khivai sheik-ül-Islam alatt állnak. A khánság lakóinak számát 900,000-re becsülik. Merv, vagy Merv-Rud városa a Murghab-folyó mellett fekszik; nagy körfalán belül van vagy 2 ezer ház, 9000 sátor és néhány mecset. A szirdarnak (khán) öt palotája van, melyekből három kormányépületnek használnak. Zsidónegyed is van, melyet a városról külön fal választ el. Amostani szirdar, Isdigir-khán ötven éves ember, ki többet ül a lovon mint a trónon. Örökös rablója.

lokon van Perzsa és a kaspi tó menti gyarmatok felé. Amellett nagy barátja a költészetnek; kíséretében mindig van egy perzsa költő és néhány bard, akik esténként zenélve és énekek mulattatják. A khán maga is költött néhány perzsa és török dalt, melyekben a rablómesterséget mint lovagias foglalkozást dicsőíti. A fejedelem jövedelme 500.000 rubel, mely összeg jobbra eladott foglyok és rablott jószágokért foly be. Mervben külön bazár is van, a hol perzsa és orosz foglyokat adnak el rabslógylakul. A khán összes férfi alattvalói élték 15—70-ik éveig hadkötelesek és így a khán 80 ezer főnyi hadsereget állíthat fel. A merviek az oroszok és perzsák ellen évszázadok óta folytatják a szent háborút (dsihad) és feljogosítva érzik magukat e két hitetlen nemzeten minden kegyetlenségét elkövetni.

— **Nagy** mennyiségű antik-érmét találtak Schwechatnál, Dreher szerződe-tulajdonos egyik földjén. Egy földműves szántás közben régi pénzekkel telt cserépedényre akadt, s tovább ásván, nagy vasládákra akadnak, mely szintén római pénzekkel volt tele. A réz-, bronz-, ezüst- és arany pénzek verése oly tiszta, mintha egészen újak volnának. Nagy Konstantin, anyja Ilona és Licinius ellencsászár képe van rajtuk, valamennyi tehát 1500 évnél régibb. Nyolcz különböző helyen eddig ötezer pénzdarabot találtak.

CSARNOK.

A PÁRISI ÉLETBŐL.

Minden eltörpül! minden elfajul!

Egy columbiai tudományos lap az Egyesült Államokban, statisztikai adatokat közöl, a Cordierák legnevezetesebb csucsainak magasságáról, különböző időszakokban. Ez adatok kimutatják, hogy e csucsk fokozatosan mint törpülnek el.

Quilo városa Lo Condarin szerint 1746-ban 9,56 lábnyira emelkedett, a tenger színén felül; 1803-ban Humboldt szerint 9,570 lábnyira; Boussingault szerint 1821-ben 9,567 lábnyira; Oriol szerint 1867-ben 9,520 lábnyira; továbbá a Csimbarrasso 125 év alatt 76 lábnyit törpült és a Pechincha 218 lábnyit, ugyanazon idő szak alatt 26 év óta a kráter 420 lábnyit süllyedt alá.

Bizony! törpülünk, satnyulunk!!

„KELET“ magán távirata.

Feladatott Deesen okt. 23. 7 ó. 55 p. este. Értkezett Kolozsvára okt. 23. 8 ó. 25 p. este.

Ma délben osztattak ki itt az erdélyrészi kiállítóknak a megyeházánál nagy közönség, szép hölgy koszuza jelenlétében a sz-feljárari kiállítások. Gr. Zichy Jenő, Türr tábornok és b. Bánffy Dezső főispán kíséretében megjelenvén, harsány éjjennel fogadtattak. Bánffy Dezső és Zichy tartottak hazafias beszédeket, a Kolozsv. Polgári Dalegylet lelkes dalokat énekelt; Zichy személyesen adta át a jutalmakat, a kolozsváriak díjait ellenben a kolozsvári Iparos-Egylet megbízottai vették át a leendő kiosztás végett.

Este a Kolozsvári Polgári Dalegylet által a déési tűzoltók javára rendezett hangversenyen Deés és vidékének összes intelligentiája jelen volt. A Dalegylet sok tapsot aratott. Most az előadás után víg táncz-igálom fejezi be a nevezetes napot.

Tegnap Zichy és Türr tiszteletere rendezett banquetten nagy közönség jelent meg. Bánffy, Zichy, Türr, Teleki, Szeremley, Kovács, polgármester, K. Papp Miklós, Békésy s többen mondtak köszöntöket.

A kiállítást folyton nagy közönség látogatja.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén 1879 október 22.

Magyar aranyjárdék	96.05
Magyar vasúti kölcsön	114.50
Magyar kol. vas. államkötv., I. kibocsátás	73.50
Magyar kol. vas. államkötv., II. kibocsátás	85.25
Magyar kol. vasúti államkötv., 1876. évi	76.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	104.—
Magyar szőlődezsma váltási kötvény	91.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	91.—
Magyar földterherment. kötvény záradékkal	88.50
Temes-bánati földterhermentesítési kötvény	88.50
Temes-bánati földterher. kötv. záradékkal	87.75
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	87.22
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötv.	—
Osztrák járadék papírban	68.40
Osztrák járadék ezüstben	69.50
Osztrák járadék aranyban	81.—
1860-iki államsorsjegyek	127.—
Osztrák-magyar bankrészevény	8.37
Osztrák hitelintézet-részevény	253.50
Magyar hitelbank-részevény	264.75
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.60
20 frankos arany	9.36
Nómet birodalmi márká	57.90
London (3 havi váltókért)	117.10

Feladás szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békésy Károly.

Egy szakavatott,

évek óta papírgyárakat önállóan igazgatott papir- és fa-anyag technikus, ki a papir-gyártásra használt minden pótlanyag leg-
jövendelműbb feldolgozásában járta, s ki nek a székesfehérvári
kiállítás alkalmával két ezüstéremmel kitüntetett gyártmányai, a
decsi kiállításon is láthatók — ajánlja magát papir-gyárak és fa-
készítő-gépek felállítására, berendezésére és igazgatására —
különösen Kolozsvár környékén.

Bővebb felvilágosítás kiadó hivatalunknál.

A t. cz. közönséget hamisítások által okozott hátrányoktól megóvándó, kérem a
mellékelt bejegyzett védjegyre figyelemmel lenni.

Cs. kir. kiv. osztr. és magy. kir. szab.

Bojtorjángyökér-quintesszencia!

Legjellegesebb szer buja haj- és szakállnövekedésére, mely még
kopasz helyeken is kitűnő sikerrel alkalmazható. Számos elismerő irattal
szolgálatunk. **Ára 1 frt 0. ért.**
A fennbéli esszenciához kizárólag csak az általam készített
Chinahéj-kenőcs, vagy olaj
használatát és semmi másféle kenőcs, mely az esszencia hatását ak-
dályozná. 1 tégely 1 frt., 1 üveg olaj 1 frt., 1 darab chinahéj-ke-
mény kenőcs 50 kr.

Keleti rózsatej-kivonat,

Ára 1 frt. 0. ért.

Óségi eredeti receptjeim szerint készítem. Felülmúlhatatlan szer a bőr
ápolására és hiányai pótlására, mint szeplő, májfolt, bőrhimlő,
hópórs, rezsolt sat. Ennek gyorsabb hatására hozzátartozik: **Ró-
zsatej-szappan, 1 darab 30 kr.**

Hair-Milkon (hajfajító-tej.)

Ennek az a csodálatos tulajdonsága van, hogy visszaadja a szürke,
vagy fehér hajnak eredeti színét. Hatása 8-10 nap múlva már látható.
Elég egy próba, hogy meggyőződjenek az ember ezen hatására nézve egyet-
len szer jellemeiről. **1 üveg ára 2 frt 50 kr.**

A fennbéli különlegességek valódi minőségben egyedül kaphatók:
PATERNOS J. illatszerész és több cs. k. szabadalom tulajdonos
fő-szállító raktárában (378)

Bécs, I. Spiegelgasse 8.

Használati útmutatások különböző nyelvek mellékelve.

Vidéki megrendelések utánvétel, vagy készpénz küldemény mellett legpontosabban teljesít-
tetnek, s a göngyöért egy üveg után 10 kr. számítatik.

Raktár Kolozsvárt: **Széky Miklós** gyógyszerésznél.

PSEHOFFER J.

gyógyszerész Bécsben, Singerstrasse 15. „zum gold. Reichsapfel“.

Ajánlja a t. olvasóknak az alant jegyzett és sok évi tapasztalat után jellesek bizonyult
gyógyszerészeti különlegességeket és hatásos házi szereket.

NB. Megrendeléseknél kérem a cím és postacímat pontos megjelölését. — Az
alant felsoroltakon kívül még sok egyéb különlegesség van készletben és netán kész-
letben nem levő szerkeket is megrendelések legelőrebbi idő alatt és legutóbbiában
készíttetnek, és felvilágosítások legmagyobb készséggel állj néki adnak. — Kildemő-
nyek a vidékre, bérmentesített pénzküldés, vagy utánvétel mellett. — Vidéki megrendelések-
nél csomagolást darabonként 10 kr. számítatik. Nagyobb küldeményeknél csomagolás sa-
ját költségre. Ismételéstől jutalékban részesülnek.

Akustikon (fülszesz)

1 üvegese 1 frt 0.
A fülszét mindig
megelen és nedvesen tartja, ottalmarza meghe-
s a ennek következményei ellen; közvetlen szabályos
képeket a fülszetrak, melynek hiánya főoka
kép sok fülhajnak.

Havasí fü-szesz

W. Ottm. Bernhardtól,
Münchenben, a müncheni
első orvosi tekintélyek által legkitűnőbb házi-
szerek ajánlatát mindennemű gyomorbetegsé-
gnek, emésztési gyengeség, étvágy-hiány, gyomor-
hurut stb. ellen s erősebbre bevált. Üvegeseje
70 kr.

Amerikai közsény-kenőcs

gyorsan és biz-
tosan ható, kétértelműen legjobb szer minden
közvényes és csúszos baj, nevezetesen hátré-
haj, tagzsárgaság, görbe, ideges fogfájás, fej-
fájás, fülzsárgaság stb. stb. ellen 1 frt 20 kr.

Anatherin szá-j-víz

cs. kir. szab. valódi
Álmanon elismert legjobb fogfájástól szer, 1 üveg
csa 1 frt 40 kr.

Szem-essentia

dr. Romershausen-től. Alas-
tór arányú és édesített
sára, eredeti üvegeseiben ára 2 frt 50 kr., és 1
frt 50 kr.

Benczés tapasz

Hamburgtól. Kitűnő szesz
nyit sebek ellen. Egy tég-
ely ára 50 kr.

Vértisztító-labdacsok

Psehofer J.-tól
ezelőtt egyet-
emes labdacok neve alatt, az utóbbi nevet teljes
joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik
betegség, melyben a labdacok csodás hatásukat
ezerezeresen be nem bizonyították volna. A leg-
makasabb esetekben, melyekben minden egyéb
szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacok
számlálására és a legelőrebbi idő alatt teljes
gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacok
csal 21 kr., 1 tégelyes 6 dobozál 1 frt 5 kr.,
postán külföldre 1 frt 10 kr. (1 tégelyes 6 doboz
nem küldetik szét). Számtalan levél érkezett,
melyek írói bálást mondanak a pillanatért, me-
lyeknek a legkülönfélébb és legvalóságosabb beteg-
ségeken egyenestől helyreállították szerüket. A
ki csak egyszer kísérletet tett velük, tovább
ajánlja.

Chachou aromatisee,

megesztetési a
szá-j-köszvénye,
1 szelencse 50 kr.

Chinai toilette-szappan,

szappan, szappan, szappan, szappan, szappan,
simas és igen kellemes szagot tart meg. Igaz
sokig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Fiaker-por,

általánosan ismert jellek házi-
szerek, harut, rekedtség, főtökök stb.
ellen, 1 doboz 35 kr.

Fagy-balsam

Psehofer J.-tól, évek óta
legbiztosabb szernek van el-
ismervé mindennemű fagybajok és időlt sebek
stb. ellen, 1 tégely 40 kr.

Hús-kivonat

dr. Liebig utasítása szerint ké-
szítve a Liebig-társaságtól. Pray
Bentóban, eredeti szelencsében 1 font frt 5.30
1/2 font frt 2.75, 1/4 font 1.50, 1/8 font 85 kr.

Golyva-balsam,

megbízható szer szelencs-
nyak ellen, 1 üvegese 40
kr. árszár.

Kali-crème

Picker-től, kitűnő szer a bőr
tisztáltságára ellen 1., 2., 3.,
4., számú 1 üvegese 1 frt.

Lendtner testvérek

dobozokban 17 darab 50
kr., 3 darab 18 kr.

Élet-essentia (prágai cseppek,

svéd cseppek), megromlott gyomor, rossz
emésztés, mindennemű
altesti bajok ellen, kitűnő házi-
szerek. Egy üvegese
20 kr.

Csakamáj-olaj,

valódi eredeti, igen meg-
tisztítva a legkülönfélébb mi-
nőségű. Egy üveg 1 frt.

Muhanővény-szeletkek,

(Moosplanzen
Zelteln) dr.
Schneeberger-től Pozsonyban, kitűnő gyógyszer
köhög, rekedtség, harut stb. ellen. Egy doboz
38 kr.

Neuroxylia,

Herbabin gyógyszerésztől, alapsi
fűvekből készített növénykivonat
közvényes, csúszos, különösen pedig minden gon-
gási bajok ellen. Egy üvegese 1 frt, erősebb
határa 1 frt 20 kr.

Por lábizzadás ellen,

Ezen szer olá-
zadást s az ezáltal keletkező kellemetlen szagot,
gym. tartja a lábától és ártalmatlan szernek van
behizonyítva. Egy doboz ára 50 kr.

Emésztőpor

dr. Gülls-től, általában jeles-
nek elismert házi-
szerek, harut, rekedtség, étvágyhiány,
dugulás stb. ellen. Egy doboz 1 frt 50 kr., fél-
doboz 84 kr.

Tannochinin-hajkenőcs

Psehofer J.-
tól évek óta or-
szos körűt által valamennyi hajnövekedés
szer körűt a legelőrebbi idő alatt és legutóbbiában
készíttetnek, és felvilágosítások legmagyobb készsé-
ggel állj néki adnak. — Kildemőnyek a vidékre,
bérmentesített pénzküldés, vagy utánvétel mel-
lett. — Vidéki megrendelések-nél csomagolást
darabonként 10 kr. számítatik. Nagyobb küldemé-
nyeknél csomagolás saját költségre. Ismételéstől
jutalékban részesülnek.

Egyetemes tisztító-só

Bulrich A. W.
től, kitűnő há-
zi-
szerek, harut, rekedtség, étvágyhiány,
dugulás stb. ellen. Egy doboz 1 frt 50 kr., fél-
doboz 84 kr.

Fogtapasz,

évek óta lyukas fogak öplombi-
rozására legjobb szerül ismervé. Leul 1 frt 20 kr.

Fogpor

Helder tanár utasítása szerint, egy
doboz 40 kr.

Foggyógyó,

Mindennemű fogporok, paszták és tinkturák.
valódi angol, a gyermekek
foggyógyó, fogzásnak megkönnyítése
Egy csomag 2 frt.

George Pate pectorale-ja

60 év el-
nyálkásodás, köhögés, rekedtség, harut, mell-
és tüdőbajok, gégebántalmak ellen legjobb és leg-
kellemesebb segéd-szernek általában elismervé
1 doboz ára 50 kr.

Meghívás részvevésre

a hamburgi államtól biztosított nagy, üzksorsolás nyeremény-esélyeiben, a melyben
1879 december 10-től, 1880 május 14-ig

8 millió 940,000 birod. markát

biztosan nyerhetel.
A 7 osztályba osztott új játéktér 94,000 sorsjegy közt 49,000 nyereményt
tartalmaz, még pedig esetleg

400,000 birod. márkát,

különösen pedig		(373)		(3-10)
1 nyer. á	250 000 m.	5 nyer. á	8000 m.	
1 " " " " " "	150 000 m.	2 " " " " " "	6000 m.	
1 " " " " " "	100 000 m.	54 " " " " " "	5000 m.	
1 " " " " " "	60 000 m.	6 " " " " " "	4000 m.	
1 " " " " " "	50 000 m.	65 " " " " " "	3000 m.	
2 " " " " " "	40 000 m.	213 " " " " " "	2000 m.	
2 " " " " " "	30 000 m.	12 " " " " " "	1500 m.	
5 " " " " " "	25 000 m.	2 " " " " " "	1200 m.	
2 " " " " " "	20 000 m.	681 " " " " " "	1000 m.	
12 " " " " " "	15 000 m.	773 " " " " " "	500 m.	
1 " " " " " "	12 000 m.	950 " " " " " "	300 m.	
24 " " " " " "	10 000 m.	26 450 " " " " " "	138 m.	
		est.	est.	

A nyereményhúzások természetesen hivatalosan vannak megállapítva.
E nagy pénzkiosorolás legközelebbi első húzására:

az egész eredeti sorsjegy ára csak 6 márká, v. 3 1/2 frt.
a fél eredeti sorsjegy ára csak 3 márká, v. 1 1/2 frt.
a negyed eredeti sorsjegy ára csak 1 1/2 márká, v. 90 kr.

s ezen az államtól biztosított eredeti sorsjegyek (nem tiltott igérvények) az
ár beküldése, vagy utánvétele mellett Általam a legelőrebbi idő alatt és legutóbbiában
készíttetnek, és felvilágosítások legmagyobb készséggel állj néki adnak. — Kildemő-
nyek a vidékre, bérmentesített pénzküldés, vagy utánvétel mellett. — Vidéki megrendelések-
nél csomagolást darabonként 10 kr. számítatik. Nagyobb küldeményeknél csomagolás sa-
ját költségre. Ismételéstől jutalékban részesülnek.

A botétek a nagy esélyek arányához képest igen csekélyek, s a szerencsesikárlót
csak ajánlatok.

A megrendelésnél minden résztvevő megkapja a hivatalos tervet, húzás után pedig a
hivatalos nyeremény-lajstromot.

A nyeremények kifizetése, vagy elküldése természetesen a szerencsés nyerők kívánsága
szerint történik.

Megrendelések postafordultával és mindenestre még e hó 30-ka előtt bizal-
san kéretnek a következő címre: **Steindecker József, Damthorstrasse, bank- és váltóüzlete
Hamburgban.**

U. I. A Steindecker-ház — mindenütt szolgálnak és szállásnak ismervé — nem
szorult különös reklamokra, ezek tehát elmaradnak; a mire a t. közönséget figyelemztetjük.

Süss Ferdinánd

m. kir. egyetemi mechanikus Kolozsvárt

Mátyás királyutca 4 sz.

Ajánlja jól berendezett raktárát, mely a következőkből áll

u. m. mindennemű szemüvegből, aczéll-, kauschuk, béka-
teknő, aluminium, ezüst és aranyba foglalva. Zwi-
ke-
rekből, úgy mint patentziker és szemüvegből. — Színházi
látosóvek, táv- és gorsóvek. Mindennemű hőmérők, hi-
gany és fém-légszűrők (barometrumok).

Ez utóbbiak több évi tudományos észleletek szerint
vannak összeállítva és kolozsvári állás szerint sza-
bályozva. Továbbá mindenféle cselű házi távirók.

Végre mindennemű orvosi készülé-
kek és eszközök, valamint a különféle
betegségeknél megkivántató ápolási esz-
közök és tárgyak kaphatók.

Vidéki megrendelések rögtön és a leg-
pontosabban intéztetnek el.

(35) (40-*)

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvkiadó s könyv- és zeneműárúsnál

kapható:

Anyégin Eugén.

Regény versekben. Irta PUSKIN SÁNDOR.

Oroszból fordította BÉRCZY KÁROLY. Második kiadás. Ára 1 frt 60 kr.

Emlékbeszédek.

Irta GYULAI PÁL.

Kazinczy Ferencz. Pákh Albert. Br. Eötvös József. Toldy Ferencz. Kriza
János. Szigligeti Ede. Br. Kemény Zsigmond. Gr. Széchenyi utolsó éve.
Br. Jósika Miklós. Mészáros Lázár. Kossuth levele Deák halálakor.

A Vasárnapi Újság huszonötödik évfordulóján.

Ára 2 frt.

A z ember.

Testi szervezete és élete, őstörténete és fajtái.

Dr. O. W. THOMÉ nyomán Paszlavszky József tanár
106 a szövegbe nyomott magyarázó ábrával. Második kiegészített kiadás.

Ára 1 frt.

Az „Olcsó könyvtár“

legújabb füzetei:

79. szám: SHAKESPEARE ÉLETE és MŰVEI.

Irta Bodendest Frigyes. Ára 30 kr.

80. " COLOMBA. Beszély. Irta Mérimée Prosper. Ára 40 kr.

81. " BERZSÉNYI DÁNIEL VERSEI. Hatodik kiadás.

Ára 50 kr.

82. " CSALÓDÁSOK. Vigjáték 4 felvonásban.

Irta Kisfaludy K. Ára 20 kr.

83. " AZ ÖRDÖG NAPLÓJA. Vigjáték 3 felv.

Irta Arago és Vermond. Ára 20 kr.

84. " SAND GYÖRGY. Irta d' Haussenville. Ára 30 kr.

85. " KEGYENCZ. Szomorjáték 5 felv.

Irta gr. Teleky László. Ára 40 kr.

86. " A GRÓFI KASTÉLYBAN. Beszély.

Irta Heyse Pál. Ára 20 kr.

87. " NE FOGADJ FEL SOHA SEMMIT.

Vigjáték 3 felv. Irta Musset Alfréd. Ára 20 kr.

88. " JEAN CSILLAGA. Beszély. Irta Uchard Mario.

Ára 40 kr.

Elemi természettan.

Első természetani tanulmányul. Irta KONT GYULA tanár.

Ára 1 frt 60 kr.

A szekszárdi apátság története.

Szekszárdi címzetes apátá váló kinevezetése alkalmából.

Irta FRANKÓI VILMOS. Diszes kiállítású ívrét, ábrákkal.

Ára 1 frt 50 kr.

Igazságügyi rendeletek 1878.

Ára 30 kr.

A bölcsészeti jogtudomány

kézikönyve.

Összehasonlító tekintettel a tételesjogi intézményekre.

Dr. Schilling F. A. után. Dr. Werner Rudolf.

Harmadik kiadás. Ára 3 frt.

Corneille Cidje.

Kiadta s magyarázta ALEXANDER BERNÁT. Ára 80 kr.

Herder Cid-románczai.

Kiadta és magyarázta HEINRICH GUSZTÁV. Ára 1 frt.

Monge életrajza.

Irta François Arago. Francziából ford. Dr. Császár Károly.

Ára 70 kr.

Carnot életrajza.

Irta François Arago. Francziából ford. Dr. Császár Károly.

Ára 60 kr.

Az oktatás módszere.

Az ember- és erkölcsstan tövényeinek alapján. Irta LEDERER A.

Ára 80 kr.

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

zeneműkereskedésében kapható:

Boccaccio. Vig opera Suppé-től. Teljes zongora kivonat, énekhangra
zongora kísérettel. 6 frt 30 kr.

Boccaccio. Vig opera Suppé-től. Teljes zongora kivonat,
2 kére, 2 frt 70 kr.

Boccaccio. Potpourri. I